

Advance Care Planning
การวางแผนดูแลรักษาตนเองล่วงหน้า

จัดทำโดย รศ.นพ.เต็มศักดิ์ พิธีรัมย์ โรงพยาบาลสงขลานครินทร์ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ สงขลา

องค์ประกอบของ Palliative Care
ดัดแปลงจากองค์การอนามัยโลก

1. บรรเทาความปวด และอาการทุกข์ทรมานอื่นๆ
2. ดูแลสภาพจิตใจ ความช่วยเหลือทางสังคมและปัญญา
3. ผู้ป่วย ครอบครัวมีส่วนร่วมตัดสินใจ

คำร้องขอจากป้าว่านึ่งเอ๋ย
อย่าลืมเลย ป้าอยากหยุดการรักษา
ไม่ต้องการความช่วยเหลือหรือให้ยา
ไม่ต้องมาทำให้เจ็บหนักเพิ่มเต็ม

ป้าอยาก กลับบ้านในวินนี
ในวันที่อยากมองหาสุขเสริม
เห็นภาพวันเก่าความหลังเต็ม
สุขจะเต็มให้ใจได้เบิกบาน

ไม่อยากให้เอาที่ไม่มาเต็มใส่
ไม่อยากได้การหายใจด้วยเครื่องผ่าน
ไม่อยากให้ตัวเองต้องทรมาน
ทุกครั้งที่การออกมาได้เจียนวาวว้าง

ป้าอยาก กลับไปนอนเตียงอ่อนนุ่ม
อยากดูพุ่มดอกไม้เรียงเงา
กลิ่นดอกแก้วที่ป้าชอบไม่จืดจาง
ราตรีห่างไกลอวสานชื่นชม

สมหวัง นักธุรกิจฐานดี
ป่วยเป็นมะเร็งโพรงหลังจมูกในวัย ๕๔ ปี
ตลอดระยะเวลา ๔ ปีของการรักษา
มี **สมใจ** ภรรยาคู่ทุกข์คู่ยากวัย ๔๖ ปี
เฝ้าดูแลปรนนิบัติไม่ห่าง
ปวด ลื่นขับปาก หายใจลำบากก่อนเสียชีวิต
ต้องเจาะคอและให้อาหารทางสายยาง

สมหวัง สมใจ

คำร้องขอจากป้าว่านึ่งเอ๋ย
อย่าลืมเลย ป้าอยากหยุดการรักษา
ไม่ต้องการความช่วยเหลือหรือให้ยา
ไม่ต้องมาทำให้เจ็บหนักเพิ่มเต็ม

ป้าอยาก กลับบ้านในวินนี
ในวันที่อยากมองหาสุขเสริม
เห็นภาพวันเก่าความหลังเต็ม
สุขจะเต็มให้ใจได้เบิกบาน

ไม่อยากให้เอาที่ไม่มาเต็มใส่
ไม่อยากได้การหายใจด้วยเครื่องผ่าน
ไม่อยากให้ตัวเองต้องทรมาน
ทุกครั้งที่การออกมาได้เจียนวาวว้าง

ป้าอยาก กลับไปนอนเตียงอ่อนนุ่ม
อยากดูพุ่มดอกไม้เรียงเงา
กลิ่นดอกแก้วที่ป้าชอบไม่จืดจาง
ราตรีห่างไกลอวสานชื่นชม

แต่ป้า ไม่ได้กลับอย่างที่หวัง
เพราะค่าส่งเสียใหญ่ไม่เต็มสม
เขาสื่อสิทธิเจ้าของ เราก็ดม
เก็บเงินชมกับหน้าน้ำตาคลอ

ไม่สมหวัง ใจสลาย

- ไม่รู้จะตัดสินใจอย่างไร
- ไม่รู้ใครต้องเป็นคนตัดสินใจแทน
- เป็นภาระหนักให้คนที่ต้องตัดสินใจแทน
- ที่ตัดสินใจไป ไม่รู้ว่าตรงกับความต้องการของคนไข้หรือไม่
- ข้อมูลเจตนาที่แสดงด้วยวาจา เชื่อได้อย่างไร
- เกิดความขัดแย้ง

**การดูแลรักษา
มากไปน้อยไป**

ปัญหา
เมื่อไม่มีการวางแผนดูแลรักษาตนเองล่วงหน้า

Advance Care Planning
การวางแผนดูแลรักษาตนเองล่วงหน้า

กระบวนการ วางแผนร่วมกัน

Advance Care Planning

การวางแผนดูแลรักษาตนเองล่วงหน้า

- Advance statement of preferences
สิ่งที่คนไข้ต้องการ ให้ความสำคัญ
เป้าหมายการดูแลรักษา
- Advance decisions
ความต้องการ รับ/ไม่รับ การดูแลรักษา
เมื่อถึงระยะสุดท้าย/ทุกข์ทรมานจากโรค
เมื่อไม่สามารถตัดสินใจได้ด้วยตนเอง
- Proxy nomination
การเลือก "บุคคลใกล้ชิด" แสดงเจตนาแทน

Living will

Advance directive

สาระสำคัญของมาตรา 12

พ.ร.บ. สุขภาพแห่งชาติ

+

- สิทธิผู้ป่วย ตามหลักจริยธรรมและกฎหมาย
- ครอบครัว/ผู้เกี่ยวข้องกับคนไข้ ไม่ต้องหนักใจ เป็นภาระในการตัดสินใจ
- เป็นจุดเริ่มต้นการสนทนาเรื่องสำคัญอื่นๆ: ความรู้สึก เป้าหมายของชีวิต
- คนไข้มีโอกาสสมปรารถนามากกว่า ได้รับการรักษาที่ไม่ต้องการน้อยกว่า
- เสริมสร้างสัมพันธภาพระหว่างคนไข้-ครอบครัว-บุคลากรสุขภาพ
- บุคลากรสุขภาพมีแผนการดูแลรักษาที่ตรงความต้องการของคนไข้
- ความพึงพอใจ ของคนไข้/ผู้เกี่ยวข้องในภาวะเศร้าโศก มากขึ้น

ประโยชน์ ข้อดี

Advance Care Planning

บทเรียนจากออสเตรเลีย

RCT: Respecting Patient Choices Programme

คนไข้ที่ได้ ACP และเสียชีวิต

- ความประสงค์ก่อนเสียชีวิต มีผู้รับรู้และทำตามมากกว่า 86%/30%
- ผู้ใกล้ชิดในครอบครัว มีความเครียด กังวลและซึมเศร้าน้อยกว่า
- คนไข้และผู้ใกล้ชิดในครอบครัว มีความพึงพอใจในบริการมากกว่า

FM Detering, et al.
The impact of advance care planning on end of life care in elderly patients: randomised controlled trial. BMJ 2010; 340: 1345.

- เริ่มสนทน่ายาก
- ต้องใช้เวลา และอาศัยทักษะการสื่อสารที่ดี
- คนไข้เปลี่ยนแปลง เปลี่ยนใจได้ตลอดเวลา
- มีผู้แสดงเจตนาเป็นลายลักษณ์อักษร น้อยมาก
- การมุ่งเน้นเรื่อง เอกสาร มากกว่า กระบวนการ
- ความสนใจของประชาชนและบุคลากรสุขภาพยังน้อย

อุปสรรค ข้อจำกัด

Advance Care Planning

บทเรียนจากสหรัฐอเมริกา

Patient Self Determination Act 1991 ----Advance Directive (AD)

SUPPORT: Study to Understand Prognoses and Preferences for Outcomes and Risks of Treatments

- DNAR order เพิ่มขึ้น, การให้อาหารทางสายยางลดลง
- ระบบเอกสารเกี่ยวกับ AD ใน hospice และ nursing home ดีขึ้น
- มีผู้ทำเอกสารน้อย 5-25% และมีการทบทวนน้อยมาก
- เน้นแต่เอกสาร สิทธิปฏิเสธการรักษา
- บุคคลใกล้ชิดหรือผู้ต้องตัดสินใจแทนเข้ามาเกี่ยวข้องน้อย
- ไม่ช่วยเพิ่มการสื่อสาร ความเข้าใจคนไข้ ของบุคลากร/บุคคลใกล้ชิด
- มีผลต่อคนไข้ ICU น้อย

บทเรียนจากสหราชอาณาจักร

LCP: Liverpool Care Pathway

Cash incentive for NHS trusts that meet targets

HQ BR PU ON TO

The Daily Mail

Care pathway

Terminally ill patients will be given individual care plans

Bell says England is

MORE CARE, LESS PATHWAY

A REVIEW OF THE LIVERPOOL CARE PATHWAY

ขั้นตอน
Advance Care Planning

1. เปิดประเด็น - บุคลากรสุขภาพ/คนไข้ เป็นผู้เปิดประเด็น
2. แลกเปลี่ยน - อธิบายจนสายเกินไป
3. บันทึก - สถานที่มีความเป็นส่วนตัว
4. ทบทวน - คนไข้ต้องการใครอยู่ร่วมบ้าง
5. นำไปใช้

ขั้นตอน
Advance Care Planning

1. เปิดประเด็น - สอบถามการรับรู้เรื่องโรค แผนการรักษา
2. แลกเปลี่ยน - สอบถามประสบการณ์ในอดีตของคนไข้
3. บันทึก - สอบถามความรู้สึก ความคิดของคนไข้
4. ทบทวน - ให้ข้อมูลเกี่ยวกับวิธีการดูแลรักษา
5. นำไปใช้ - สอบถามการตัดสินใจของคนไข้ในกรณีต่างๆ

ขั้นตอน
Advance Care Planning

1. เปิดประเด็น - สรุปและทบทวนความต้องการของคนไข้
2. แลกเปลี่ยน - คนไข้เขียนเป็นลายลักษณ์อักษร/ด้วยวาจา
3. บันทึก - บันทึกในเวชระเบียน
4. ทบทวน - สำเนาเอกสาร
5. นำไปใช้ - แจ้งผู้เกี่ยวข้องรับทราบ

ขั้นตอน
Advance Care Planning

1. เปิดประเด็น - ทบทวนอยู่เสมอ/เมื่อมีเหตุการณ์สำคัญ
2. แลกเปลี่ยน - แลกเปลี่ยนข้อมูลและความคิดเห็น
3. บันทึก - บันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร/เวชระเบียน
4. ทบทวน - สำเนาเอกสาร
5. นำไปใช้ - แจ้งผู้เกี่ยวข้องรับทราบ

ขั้นตอน
Advance Care Planning

1. เปิดประเด็น - แพทย์วินิจฉัยสภาพของคนไข้
2. แลกเปลี่ยน - ประเมินสติสัมปชัญญะของคนไข้
3. บันทึก - สอบถามเพื่อยืนยันความต้องการของคนไข้
4. ทบทวน - ปฏิบัติตามความต้องการของคนไข้
5. นำไปใช้ - อย่าตัดสินใจคนเดียว ถ้ามีความเห็นขัดแย้ง

Websites

- Thai Living Will
<http://www.thailivingwill.in.th>
- UK National End of Life Care Programme
<http://www.endoflifecareforadults.nhs.uk/publications/pubacpguide>
- Australia Respecting Patient Choices
<http://www.respectingpatientchoices.org.au/>
- Australia ACP Practice Guidelines
http://www.mja.com.au/public/issues/186_12_180607/cla11246_fm.html